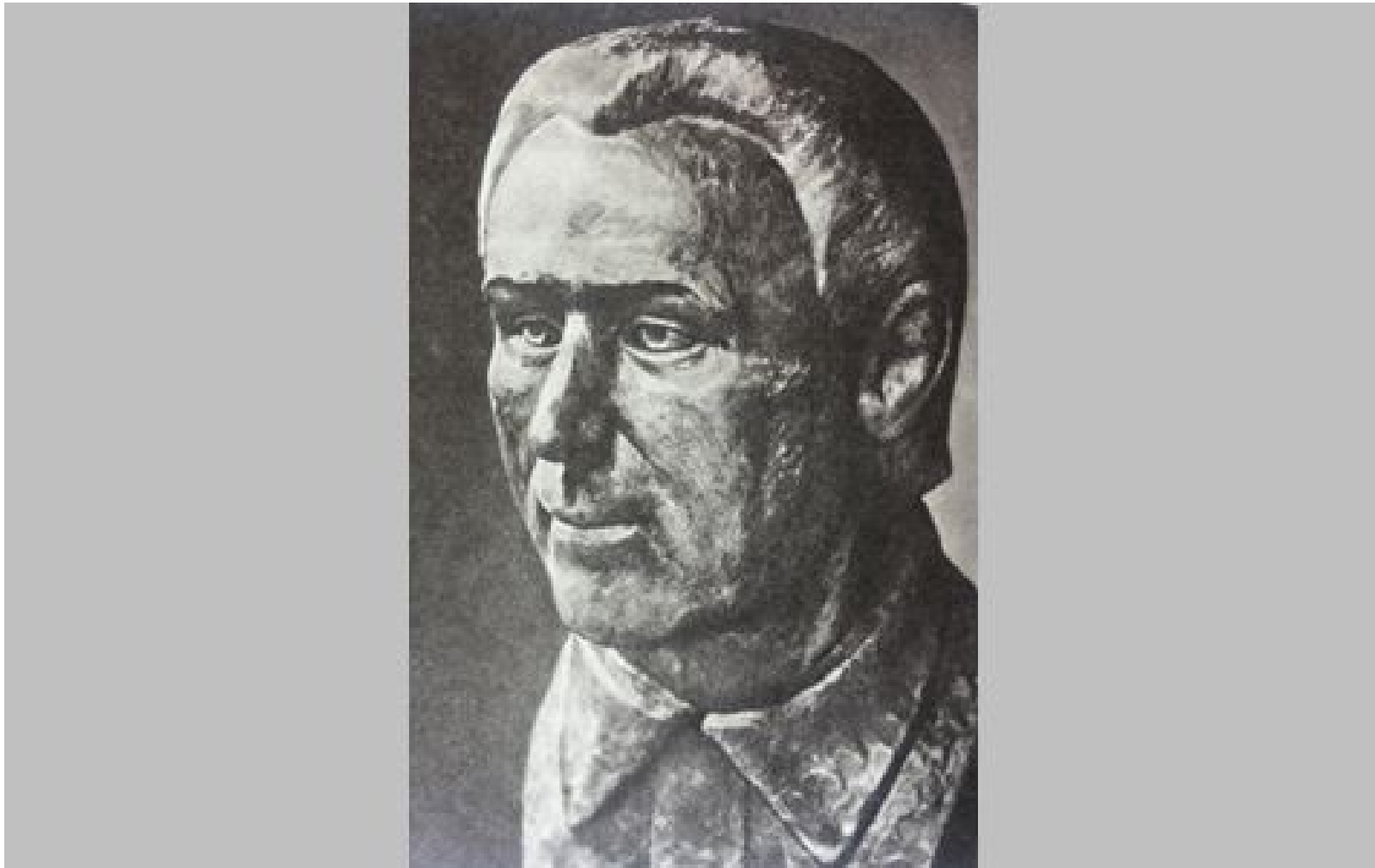
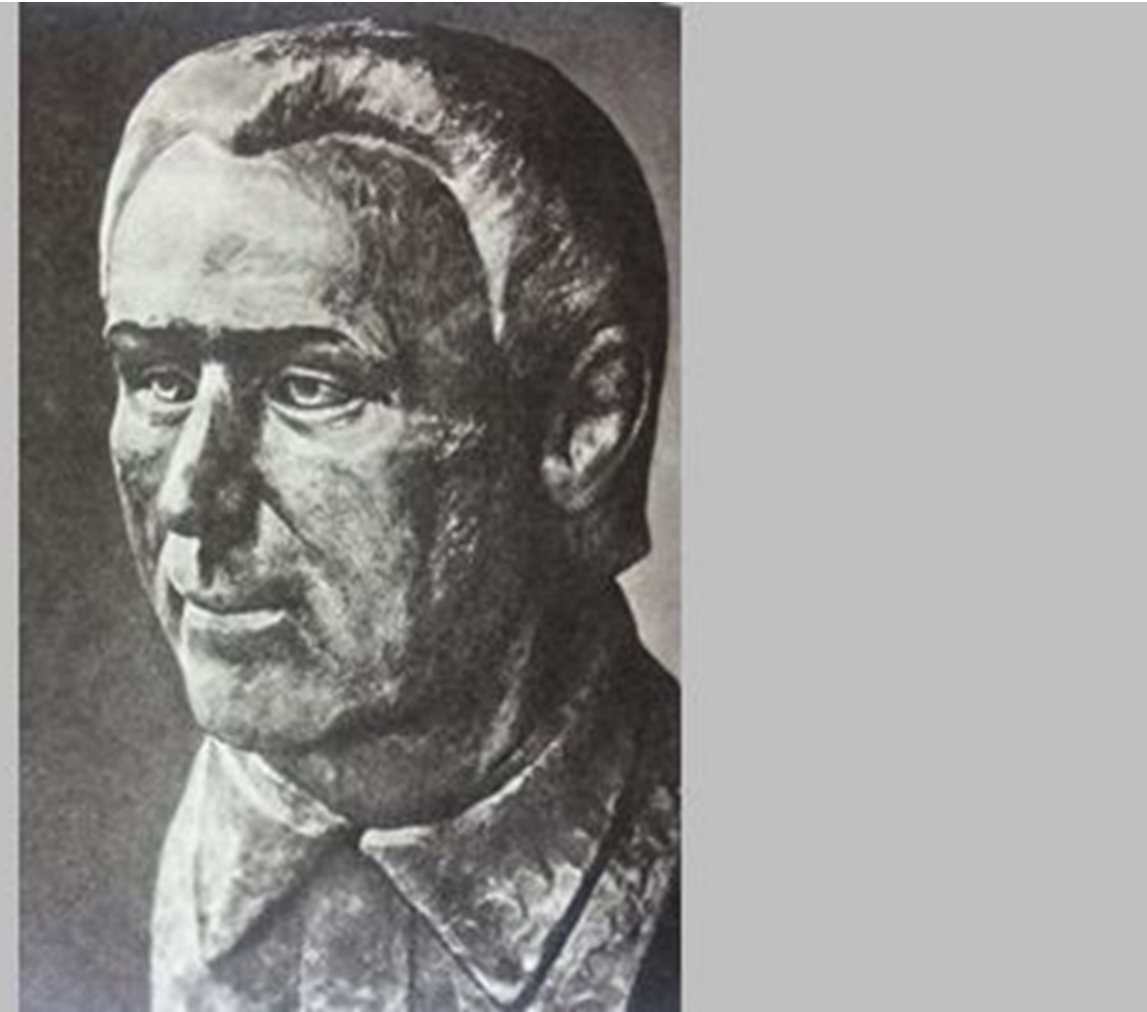

KRISTIJONAS DONELAITIS

1714 - 1780

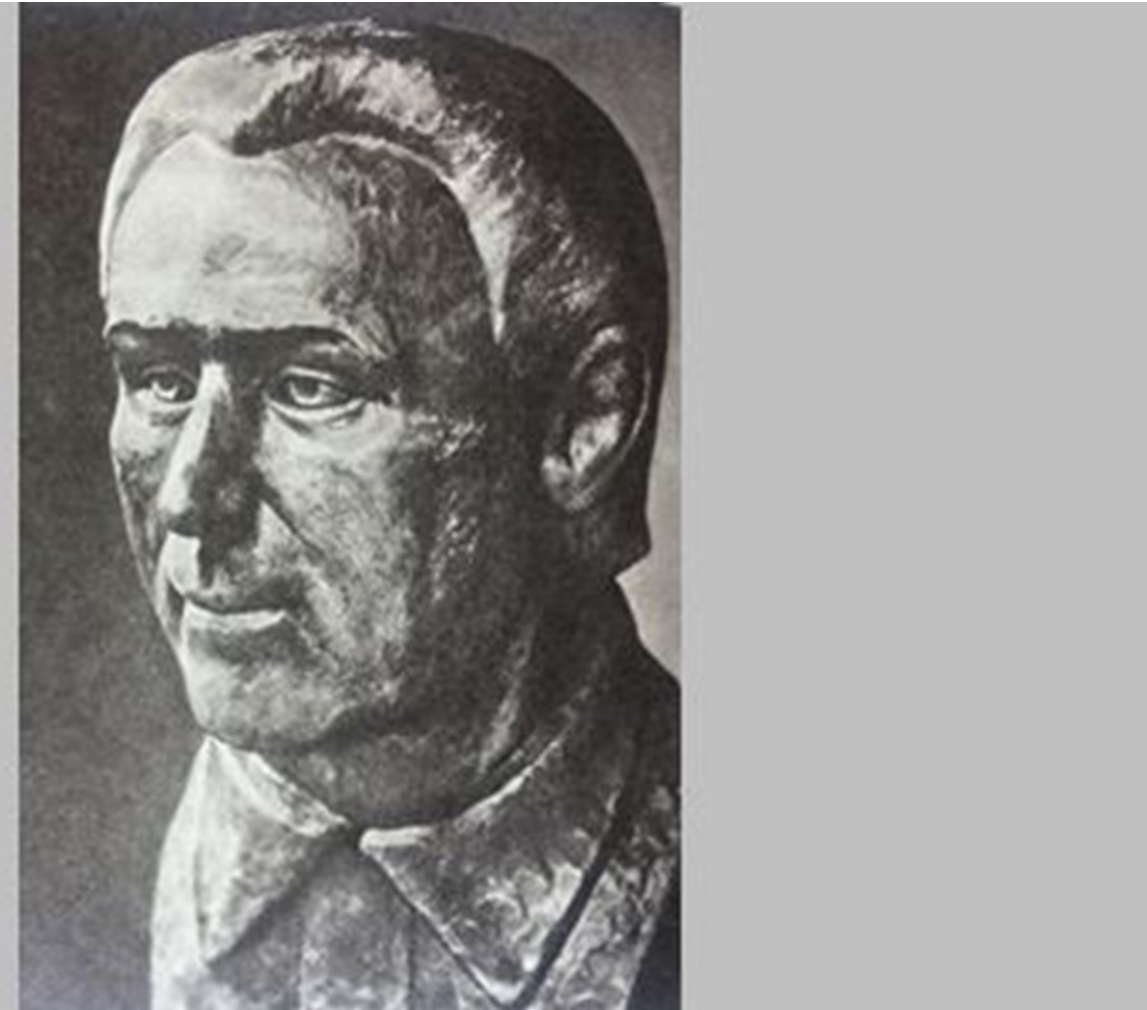

Kristijonas Donelaitis byl luteránský kněz na Malé Litvě.

Absolvoval teologické studium na Královecké univerzitě.

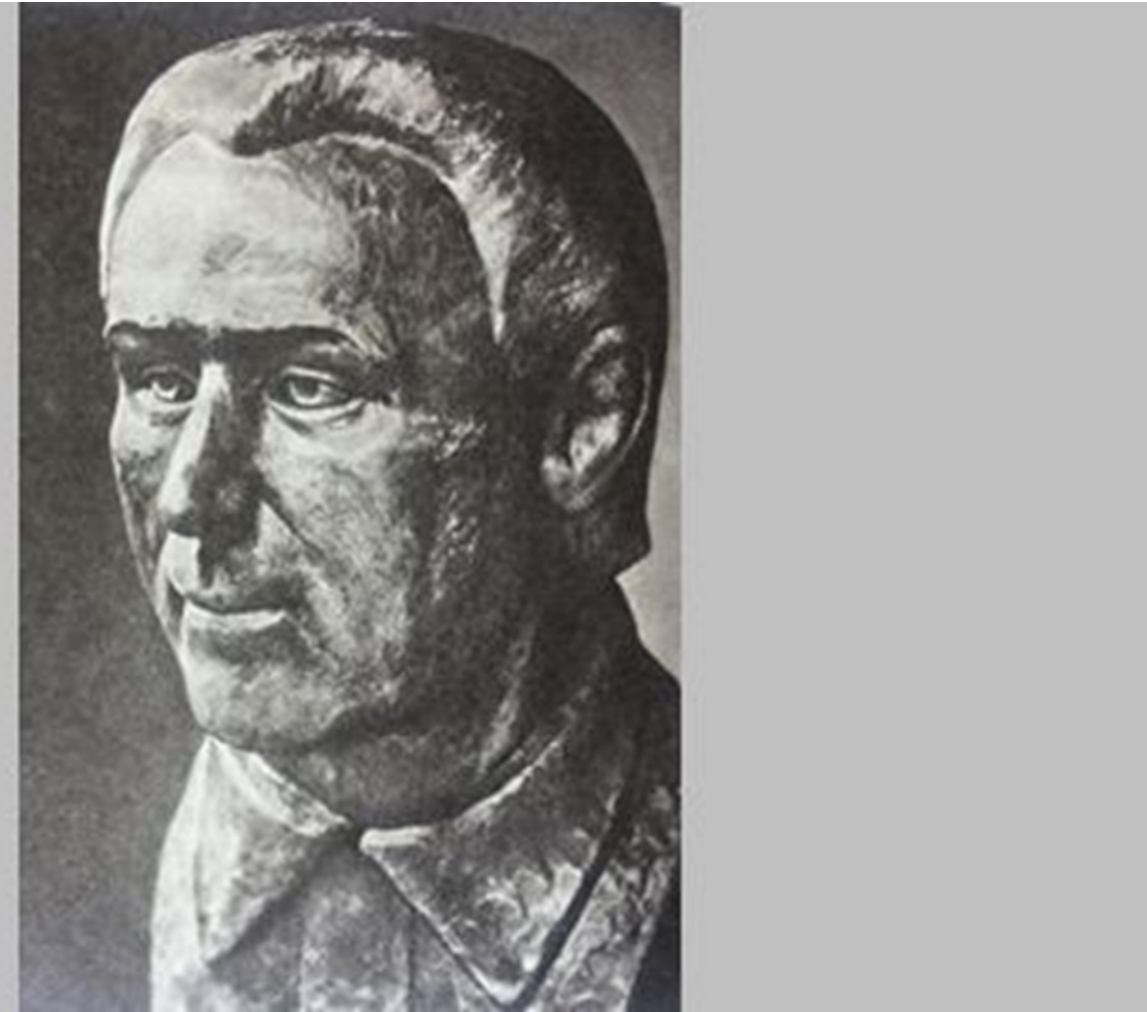
Působil jako farář v obci Tolminkiemis.

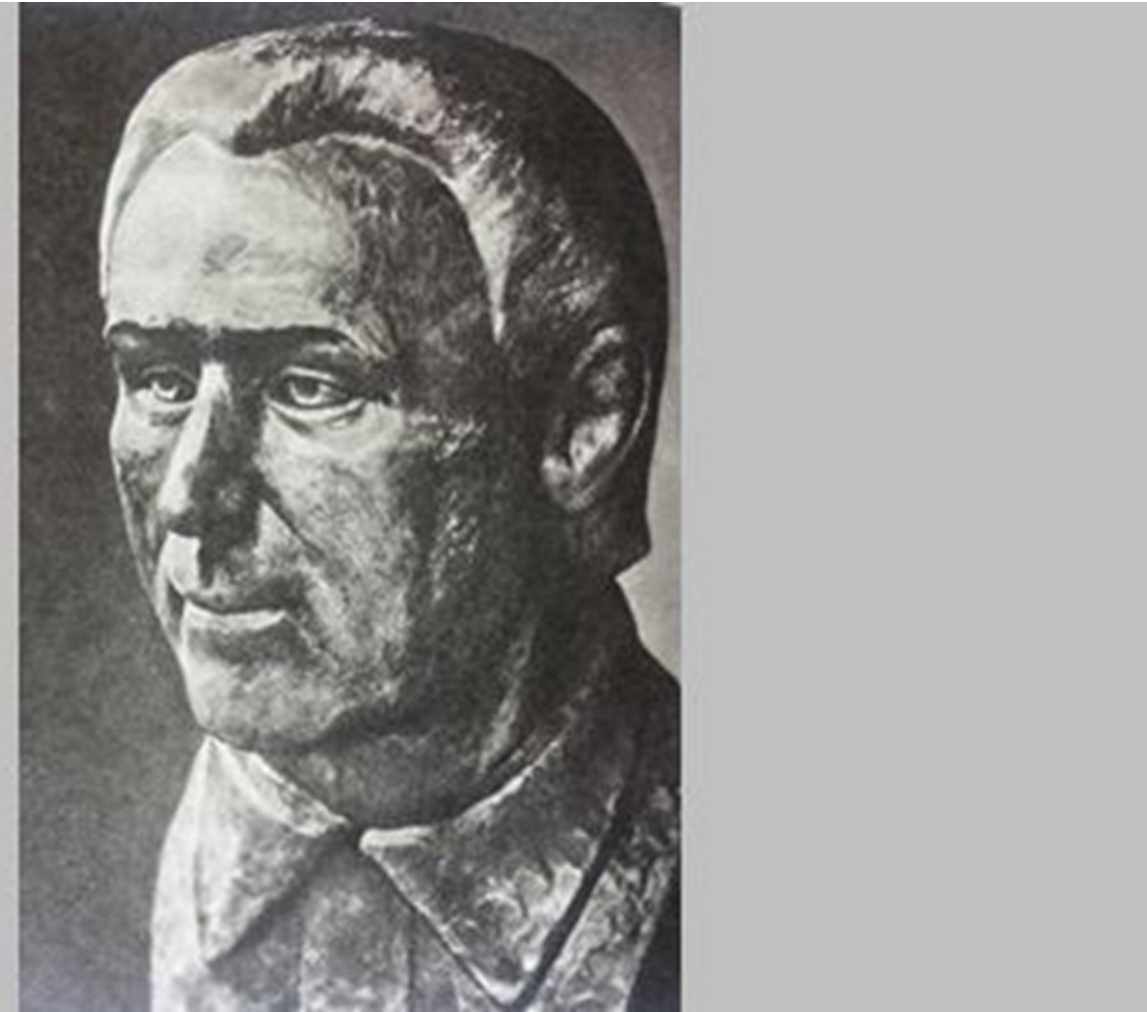
Kristijonas Donelaitis
napsal didaktický epos
Metai („Roční doby“)
a
šest bajek

Texty vznikly někdy mezi
rokem 1736 až 1775.

Za života nic z toho
nevydal tiskem.

Literární dílo Kristijonase Donelaitise je základním kamenem litevské literatury. Jsou to první vskutku kvalitní literární (tzn. nenáboženské) texty evropského významu. Je to doposud nejcitovanější litevské literární dílo. Donelaitis je zakladatelem litevské literatury.

První vydání eposu
Metai vyšlo roku 1818 v
Královci.

Dílo k tisku připravil
Ludwig Rhesa.

Jau saulele wēl atkāpāna buddiā sūiera,
Dr Ziemāš paltāš Trupis pergrāndimā jūkie,
isaležū Premanis sū Lēdāis fugaišči pāgāwo,
Dr puttādāms Saiegs wifur i. Riekā pāwirto.
Tū Laukūs Orāi Drungai zaiwidāni glāstē,
Dr Lātēlēs wifonias i. Numirowū sū pānkē.
~~Dr Lātēlēs~~ sū zillāis wifāis, i. sūbuddiā ~~atkāpāna~~ kiltis.
O Laukū Kalnāi sū Klāneis pāmētē ~~skandās~~.
Wiflāb, kās Lūdēns. Biauzybej, numirē wērkdamo,
Wiflāb, kās Eirē gywēdamo, pēnčiemāwōjow ~~atkāpāna~~
Dr po fawō kōrri pēr Ziemā, Lūwō mēgājer,
Wiflāb tū Pulkāis i. sūplādo Wāfārā sūciKIT.

Jūnkis sū zēpkāis i. sūpāto Pāpāliō zraunkē.
Wāronas in Wārnai sū zārkmis argi Pēlēdānis,
Pēlē sū Wāikāis, in Kūrnjei zillūmā gyvē.
Musēs in Wābālai, Udai sū kaimēnē Blāšū,
Mūs, jau wārgyt wēl Pulkāis wifur sūfirin koi,
Dr Pānis taiš, kaip Buris i. zēl. ~~Wiflāb~~.
Bēt in Bittinē jau zaimynā fawō pābuddit,
Dr prie Dārbo fast. bāy ka pelnyz, nūšimēto.
Tū Pulkāi sū pro pļyšāis, i. sūly sū pāgāwo,
Dr Larkšydāni sū Birbyneis zaišči pādējo,
O Worāi Kampūs, sēdēdāni Wāspāliūs āndē.
Dr gi mēdžot, sūklis tylomē kōpēdāni mēggē.
Bēt in Mēžkar in Wilkai sūkinedāni djaugē,
Dr sūplēpit, ka tylomē i. Pāgiri traukēj.
Hlē kōkie Dymāi neywienā i. sū dīdēliō Pulko
Wērkdamo, ar Dufēdamo mūs Larkyž, nē sūgryž.

Epos *Metai* je poměrně rozsáhlý básnický text – cca 3000 veršů.

Je napsán v hexametu (jeden z antických básnických metrů)

Jau saulele vel atkopa dāva buddiā sūiera,
Dr žiemās paltar Trupis pergrāndimā jūkiev.
isaležū Premanis sū Lēdais fugaišči pāgāvo,
Dr puttādams Saiegs visur i. Niekā pāvīrto.
Tū Laukūs Orāi Drungai zaiwidānē glāstē,
Dr Lātēlēs wisōnias i. Numiōvāšū pāukē.
~~Dr Lātēlēs wisōnias i. Numiōvāšū pāukē.~~ keltis
O Laukū Kalnāi sū Klānēis pāmētē vārdas.
Wišlāb, kāš Lūdēns. Biauzybēj, numirē vērkdamo.
Wišlāb, kāš Eirē gyvādams pēnšiemāvojān. atpā
Dr po fāvō Kērnā pēr žienā, būvō mēgājēs,
Wišlāb tū Pulkāis i. plādo Wāfārā sūcikit.

Jūnkis sū Zēpkāis i. pālto Pāpāliō zraukēs.
Wārnas in Wārnāi sū Zārkāms argi Pēlādāms,
Pēlēs sū Wāikāis, in Kūrnjēi zillūmā gyvē.
Musēs in Wābālai, Udai sū Kaimēnē Blāšū,
Mūs, jau wārgyt wēl Pulkāis wisur sūfirin ko,
Dr Pānis taip, kaip Barūs i. gēl. i. gēl.
Bīt in Bittinē jau žeimynā fāvō pābudīt,
Dr prie Darbo fast. bāy kā pelnyz, nūšimētō.
Tū Pulkāi sū pro plūstāis i. sly sū pāgāvo,
Dr Larkšydānē sū Birbynās zaišči pārdiyo,
O Worāi Kampūs, žēdādānē Waspātūs andē.
Dr gi mēdžāt, žaklūs tylomē kopēdādānē mēggē.
Bēt in Mēžkar in Wilkai žōkinedānē djaugēs,
Dr suplētīt, kā tylomē i. Pāgiri traukēs.
Šlē kākie Djuvai nevwienā i. diddēlio Pulko
Werkdamo, ar Dufēdamo mūs Larkyž, nē sūgryž.

Originální text neměl žádný „zastřešující“ název. Donelaitis pojmenoval pouze jednotlivé části eposu a to následovně:

Pavasario linksmybės – Jarní radovánky

Vasaros darbai – Letní práce

Rudenio gėrybės – Podzimní dary

Žiemos rūpesčiai – Zimní starosti

Jau saulele wēl atkāpāna buddiā sūiera,
Dr Ziemā sātāw Trupis pergrāndimā jūkie,
Waležū Premanis sū Lēdāis jūgāisti pāgāwo,
Dr puttādāms Saiegs wifur i. Niekā pāwirto.
Tū Laukūis Orāi Drungai zaiwidāmi glāste,
Dr Lātēlēs wifonias i. Numiowāsi sūākie,
~~Dr Lātēlēs~~ sū Gillāis wifāis i. sūbuddiā ~~atkāpāna~~ kiltis,
O Laukū Kalnāi sū Klāneis pāmētē ~~atkāpāna~~ kiltis,
Wiflāb, kās Luddens. Biauwbej, numirē wērkdamo,
Wiflāb, kās Eirē gywēdamo pēnēmāwōjow ~~atkāpāna~~ wērkdamo,
Dr po fawō Kōrri pēr Ziemā Lūwō mēgējow,
Wiflāb tū Pulkāis i. sū lāido Wāfārā sūēikit.

Jūnkis sū Zēpkāis i. sū pālto Pāpāliō zraukis.
Wāronas in Wārnai sū Zārkāms wēl Pēlādāms,
Pēlēs sū Wāikāis, in Kūrnjēi sūllūmā gyre,
Mūfēs in Wābālai, Udai sū Kaimēnē Blāsi,
Mūs, jau wārgit wēl Pulkāis wifur sū sūwāko,
Dr Pōnis tāip, kāip Buris i. gēllē, i. sū sūwāko,
Bīt in Bittinē jau Zēimynā fawō pābuddit,
Dr prie Dārbo fāst, bāy kā pēlyz, nū sūwāko,
Tū Pulkāi sū pro pļystāis i. sū lāy sū pāgāwo,
Dr Larkstydāmi sū Birbyneas zāisti pādējo,
O Wōrāi Kāmpis, sēdēdāmi Wāpātūs āndē,
Dr gi mēdžot, sūklis tylōms kōpēdāmi mēggē,
Bēt in Mēžkar in Wilkāi sū kōkēdāmi djaugē,
Dr sūplēpit, kā tylōms i. Pāgiri traukē,
Hlē kākie Djuwai neywienā i. sū didēliō Pulko
Wōrkdamo, ar Dufēdāms mūs Larkst, nē sūwāko.

Název *Metai* není původní: navrhl jej Ludwig Rhesa („*Das Jahr in vier Gesängen*“) a pozdější badatelé jej převzali.

Také není známé pořadí jednotlivých částí tohoto eposu, Donelaitis se nikde nevyjádřil, v jakém pořadí zamýšlel části uspořádat.